

İkinci Konutların Sosyo-Kültürel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Tutumları: Yalova-Çınarcık Örneđi¹

Local Resident Attitudes Towards Socio-Cultural Effects of Second Homes: Case of Yalova-Çınarcık

Ayşe OKUYUCU*, Mehmet SOMUNCU**

*Yrd. Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Gülümbe Yerleşkesi, 11230, Bilecik.

E-posta: ayse.okuyucu@bilecik.edu.tr

ORCID: 0000-0002-4415-6520

** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü, 45/45-A 06100, Sıhhiye/Ankara.

E-posta: somuncu@ankara.edu.tr

ORCID: 0000-0001-8890-0537

MAKALE BİLGİLERİ

Makale işlem bilgileri:

Gönderilme tarihi: 23 Şubat 2017

Düzeltilme: 28 Nisan 2017

Düzeltilme: 5 Haziran 2017

Kabul: 21 Temmuz 2017

Anahtar sözcükler: İkinci konutlar,
İkinci konut turizmi, Sosyo-kültürel
etkiler, Çınarcık, Yalova.

ARTICLE INFO

Article history:

Submitted: 23 February 2017

Resubmitted: 28 April 2017

Resubmitted: 5 June 2017

Accepted: 21 July 2017

Key words: Second homes, Second
home tourism, Socio-cultural impacts,
Çınarcık, Yalova.

ÖZ

Bu makale, turizmin sosyo-kültürel etkileri konusunda yerel halkın algılarını araştırmaktadır. Çalışma alanı olan Çınarcık ilçe merkezi Türkiye'nin Marmara kıyısında yer alan eski bir ikinci konut destinasyonudur. Burada 1960'lardan itibaren dar kıyı şeridinde apartman şeklinde ikinci konutlar gelişme göstermiştir. Araştırmada veriler yerel halka uygulanan anketler aracılığıyla toplanmıştır. Anketler, Temmuz 2015 ve Ağustos 2015 tarihlerinde kolayda örneklem yöntemi ile seçilen 372 yerel sakine uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre; ikinci konutların ilçede eğlence olanaklarının artması, gruplar arasında dostluklar kurulması, göçlerin artması gibi çeşitli olumlu sosyo-kültürel etkileri ön plana çıkmıştır. Ancak ilçedeki alkol kullanımı ve suç oranının artması, geleneksel yaşam biçiminin değişmesi ise başlıca kaygı duyulan negatif sosyo-kültürel etkilerdir. Sosyo-kültürel etkiler konusundaki algılamalar, demografik değişkenlere göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Yanıtlar Çınarcık'ta ikinci konutların sosyo-kültürel etkilerinin genel olarak tatmin edici düzeyde olmadığını göstermektedir.

ABSTRACT

This paper investigates perceptions of local people about socio-cultural impacts of tourism. The study area is located on eastern coast of Marmara Sea in Çınarcık district of Turkey that has been used as a popular second home destination for years. Second homes have been constructed in the form of apartments on the narrow coastal strip in this area since 1960s. The data were collected by conducting questionnaire surveys with local residents. Questionnaire surveys were conducted with a total of 372 local residents selected by convenience sampling during July 2015 and August 2015. Results revealed that establishment of second homes in the area have various positive socio-cultural effects such as increasing the entertainment opportunities in the districts, establishing friendships networks among the groups and increase in immigration. However, local residents are also concerned about various negative socio-cultural effects of second homes, like increase in alcohol usage, increase in crime rate in the city and changing traditional way of life. The perceptions about socio-cultural effects have shown significant differences according to demographic variables used in the study. It has been found that the socio-cultural effects of second homes in Çınarcık are generally perceived dissatisfying.

GİRİŞ

Turizm ve turizm deneyimi oldukça karmaşık ve çeşitlidir. Bununla birlikte günümüz toplumları turizm kültürü ve altyapısından büyük oranda etkilenmiştir. Geleneksel olarak bir ya da daha

fazla yere zaman içinde hareket ve tekrar eve dönüş turizmin temeli olarak görülmektedir. Turistik gezi bir süreç olarak görülür ve turistlerin aldıkları karar ile başlar (Aronsson 2004: 80). Diğer turizm deneyimlerinde olduğu gibi ikinci konutlar da çoğunlukla bir kaçış şekli olarak görülür. İkinci konutlara olan hareket; hızlı, ucuz, güvenli ve kolaydır. Günümüzde ikinci konutlar; günlük geziler, hafta sonları, kısa süreli tatiller, uzun sü-

¹ Bu makale, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde, Prof. Dr. Mehmet Somuncu danışmanlığında Ayşe Okuyucu tarafından hazırlanmış olan doktora tezinden üretilmiştir.

reli tatiller ve sezonluk göçler için kullanılmaktadır. Bu nedenle ikinci konutlara olan talep oldukça yükselmiştir. Talebin artmasında; toplumsal refahın artması, toplum içinde yaşlı nüfusun artması, teknolojik gelişmeler, ulaşım ile ilgili gelişmeler ve küreselleşme vb. gibi faktörler etkili olmuştur. Günümüzde özellikle emekli nüfusun artan sezonluk hareketleri, ikinci konut konusunu yeniden gündeme taşımıştır (Müller 2004: 387). Clout (1969), ikinci konutları; sahipleri tarafından yılın belirli dönemlerinde, kısa süreli olmak üzere, otel dışında tatil amaçlı kullanılan konut ve apartman daireleri olarak tanımlamıştır. İkinci konutların tanımlanması oldukça zor bir konu olmasına rağmen, bazı konularda mutabakata varılmıştır (Müller 2011: 137). Örneğin ikinci konutlar için temel olan husus; onların kısa ve uzun süreli boş zamanlarda kullanılmak üzere rekreasyon amacıyla inşa edilmiş konutlar olmalarıdır (Özgüç 1977: 79).

İkinci konutlar turizmin önemli bir parçasını meydana getirmektedir. İkinci konut turizmi, turizmin tanımında yer alan birçok unsuru bünyesinde barındırmaktadır. Örneğin ikinci konut sahipleri diğer turizm türlerinde olduğu gibi her zamanki çevrelerinden uzaklaşmak için seyahat ederler. İkinci konutlara olan ziyaretler zorunlu ya da daimi değildir. Bu özellikler ikinci konutlar konusunun turizm alanyazında aktif hale gelmesini sağlamıştır (Pitkänen ve Vepsäläinen 2008: 2).

Turizmdeki gelişmelerle birlikte birçok yer çeşitli ekonomik fayda sağlamaktadır. Bununla birlikte ikinci konut sahipleri ev sahibi topluma yeni bir kaynak getirmelerine rağmen, alanyazın, ikinci konut nüfusunun, yerel toplumlarda ekonomik, sosyal ve kültürel çatışma ve uyuşmazlıklara yol açabildiğini öne sürmektedir (Rye 2011: 263). Bu nedenle, bu çalışmada Türkiye’de kıyı alanlarda ikinci konutların gelişmesinin daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve ikinci konutların sosyo-kültürel etkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Daha spesifik olarak; bu çalışmada hafta sonu zonunda yer alan Yalova ilinin Çınarcık ilçe merkezinde, ikinci konutların sosyo-kültürel etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmada “İkinci konut turizminin Çınarcık’taki başlıca sosyo-kültürel etkileri nelerdir?” ve

“Çınarcık’ta yerel halkın demografik özellikleri ikinci konutların sosyo-kültürel etki algılamasını nasıl farklılaştırmaktadır” sorularına yanıt aranmıştır. Çalışma Türkiye’de hafta sonu zonunda yer alan ikinci konutların, sosyo-kültürel etkilerini ilk defa ele alması bakımından önem taşımaktadır. İkinci konutların sosyo-kültürel etkilerinin değerlendirilmesi çeşitli bakımlardan önem taşımaktadır. Örneğin yerel halkın diğer grup olan ikinci konut sahiplerine yönelik tutumları turizmin başarı ve başarısızlığında ya da daha fazla ziyaretçi çekme ve destinasyondaki ziyaretçilerin korunmasında önemli bir faktördür. Bunun yanı sıra sosyo-kültürel etkilerinin tanımlanması ve ölçülmesi, ziyaretçi ve yerel halk arasındaki olası çatışmaların önlenmesi için etkili bir strateji yaratmada önemlidir. Bu aynı zamanda paydaşlar arasındaki yıkıcı farkların azalması ve ilişkilerin güçlenmesine yol açacaktır (Alhasanat ve Hyasat 2011). Bu faydalar ziyaretçilere yansıdığı takdirde yakın gelecekte ziyaretçi sayılarını arttıracaktır.

TÜRKİYE’DE İKİNCİ KONUTLARIN GELİŞMESİ

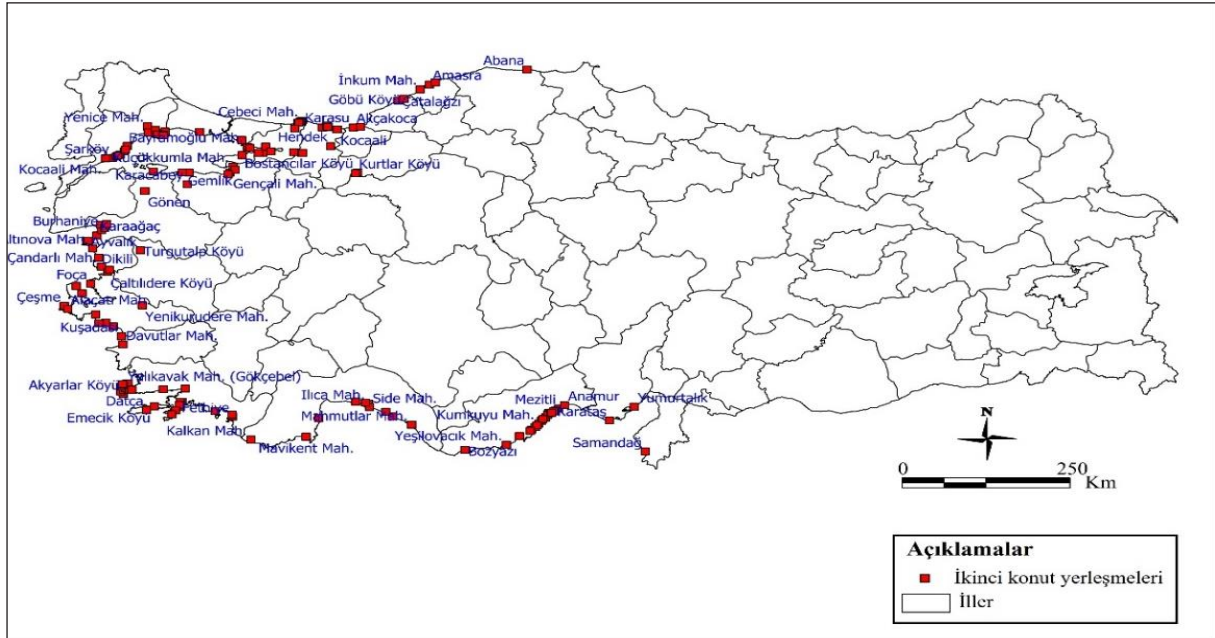
Türkiye’de günümüzdeki anlamda ikinci konutların gelişmesi; sanayileşme, kentleşme, ulaşım olanaklarının gelişmesi, boş zamanın artması ve moda gibi unsurlar sonucu 1950’lerde meydana gelmiştir (Emekli 2014: 34). Yeşilköy, Florya, Küçük Çekmece, Kartal ve Pendik gibi birçok semt eskiden ikinci konut yerleşim alanı olarak kullanılmıştır (Özgüç 1977: 81). Türkiye’de ilk düzenli ikinci konut yerleşimi, 1950’li yıllarda İzmir-Çeşme kıyılarında meydana gelmiştir. Dünya’da olduğu gibi Türkiye’de de ikinci konutların asıl gelişmesi 1960’lı yıllardan itibaren turizm sektörünün ülke kalkınmasının en iyi araçlarından biri olarak değerlendirilmeye başlanması ile birlikte kıyı alanlarda artmıştır (Kılıçaslan 2006). Bu dönemde dış turizmden çok iç turizme yönelik küçük işletmeler gelişme göstermiştir. 1970 ve 1980’ler Türkiye’de ekonomik ve siyasal anlamda çalkantılı yıllar olmuştur. Bu dönemde kentlere olan göç ve kentleşme ile birlikte başta İstanbul, İzmit, Adapazarı ve İzmir olmak üzere büyük kentlerin yakın çevresinde ikinci konutların inşa edilmesine olan talep artmıştır.

Türkiye’de ikinci konutlara ilişkin düzenli istatistik veriler bulunmamaktadır. Turizm Bakanlığı’nın 1990 yılında kıyı illere yönelik olarak yapmış olduğu İkinci Konut Envanteri isimli çalışmasının sonuçlarına göre bu dönemde Türkiye’de toplam 102.400 ikinci konut bulunmaktaydı (Turizm Bakanlığı 1990: 6). İkinci konutlar gelişmeye başladıkları 1960’lı yılların başından itibaren özellikle Türkiye’nin başlıca büyük şehirleri olan İstanbul, Bursa, Kocaeli illeri çevresinde yoğunlaşmışlardır. Daha sonraki süreçlerde Ege ve Akdeniz’deki başlıca büyük nüfus merkezlerine uzak tatil destinasyonları etrafında gelişme göstermiştir (Şekil 1). Buna karşılık Karadeniz kıyılarında ikinci konutların gelişimi; iklim, ulaşım koşulları uygun olmaması ve çevresinde büyük kentlerin olmaması nedeni ile daha kısıtlı olmuştur. Ancak 1980-1990 yılları arasında yaylalara erişim olanaklarının artması ile birlikte özellikle Doğu Karadeniz Bölümü’nde ikinci konutların inşası artmaya başlamıştır (Somuncu vd. 2010: 115). Düzenli bir veri setine ulaşmak güç olmakla birlikte, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan sayısal verilere göre, Türkiye’de 2008 yılında, 546.454 ve

2013 yılında 559.934 yazlık-mevsimlik konut bulunmaktadır (NVI 2014).

İKİNCİ KONUTLARIN SOSYO-KÜLTÜREL ETKİLERİ

Son zamanlarda dünya turizminin gelişmesi üzerine olan alanyazın çoğunlukla turizmin ev sahibi toplum üzerine olan etkilerine odaklanmaktadır (Pitkänen ve Vepsäläinen 2008; Dykes ve Walmsley 2015). Çünkü turizmle ilgili kalkınmanın yarattığı çeşitli baskılardan dünya genelinde ev sahibi toplumlar etkilenmektedir (Chuang 2013: 152; Ursić vd. 2016). Turizmin etkilerini sınıflandırmak için çok sayıda yol vardır. Bunlardan en yaygın olanı Mathieson ve Wall’ın (1982) sınıflandırmalarıdır. Bu sınıflandırmada turizmin destinasyon toplumlara üzerindeki etkilerini olumlu ve olumsuz olmaları bakımından ele alınmaktadır. Ancak bu sınıflandırmanın mutlak olmadığı, turizm tipleri ve turizmin amaçlarına göre değişebileceği göz önünde tutulmalıdır. İkinci konutların bazı sosyo-kültürel faydaları arasında; el sanatları ve geleneksel kültürel aktivitelerin yeniden canlanması, yerel halkın sosyal ve kültürel yaşamının canlanması, alandaki kültürel ve estetik değerlerin turizmle birlikte koru-

Tablo 2. Türkiye’de Kıyı Yerleşmeleride İkinci Konut Destinasyonları, 1999.

Kaynak: Turizm Bakanlığı (1990) verilerinden düzenlenmiştir.

ma gerekliliğinin artması gibi konulara dikkat çekilmektedir (Andereck vd. 2005; Sharpley 2006). Olumsuz sosyo-kültürel etkilere ise suç oranının artması, ahlaki değerlerin bozulması, aile yapısının değişmesi, geleneklerin metalaşması, kırsal toplum kompozisyonunun bozulması ve toplulukların kentleşmesi örnek olarak verilebilir (Ap 1992; Marjavaara 2007; Farstad ve Rye 2013; Salazar ve Zhang 2013).

Günümüzde her aktivite gibi ikinci konutlar da sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik sonuçlarının sürdürülebilirliği bakımından tartışılmaktadır. Şüphesiz destinasyondaki sosyo-kültürel değişim sadece turizm vasıtası ile olmamaktadır. Bu değişim üzerinde aynı zamanda küreselleşme ve uluslararası medya da etkili olmaktadır (Hashimoto 2002: 212). İkinci konutların sosyo-kültürel etkileri çoğunlukla ekonomik nedenlere bağlıdır. Her zararlı sosyo-kültürel etki, olumsuz bir ekonomik etki ile yakından ilişkilidir. Sosyo-kültürel etkiler çoğunlukla göze çarpmayan üstü kapalı etkilerdir ve bu etkileri ölçmek oldukça güçtür (Wang 2006: 25). Bu nedenle turizmin sosyo-kültürel etkilerinde ana araştırma odağı; turistlerden ziyade destinasyonda daimi olarak ikamet eden yerel halktır (Hall ve Page 2006: 196). Bundan hareketle, çalışmada turizmin aktüel etkilerinden ziyade, bölgede yaşayan yerel halkın turizm algıları ölçülmüştür.

Türkiye’de ikinci konutlara yönelik araştırmalar özellikle 1990’ların ortalarından itibaren, ikinci konutların doğal çevre üzerindeki etkilerine yönelik konularda olmuştur (Sabancı 1995; Dal ve Baysan 2007; Bakırcı 2007). Türkiye’de ikinci konutlarla ilgili olarak yapılan araştırmalarda, alanyazında dikkat çeken bir diğer konu da ikinci konutların turizm amaçlı kullanımına yönelik araştırmalardır (Kısa 1998; Manisa 2007; Kozak ve Duman 2011; Gökdeniz 2014; Özsoy 2015). Buna karşılık, ikinci konutların sosyo-kültürel etkileri konusundaki araştırmalar Türkiye’de oldukça azdır (Baltacı 2011).

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan veri toplama araçları, araştırma evreni ve örnekleme ve son olarak araştırmada anketlerden elde edilen ve-

rilerin analiz edilmesinde kullanılan yöntemler açıklanmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma, nicel yöntem perspektifine göre yürütülmüştür. Veri toplamada yerel halka, ikinci konutların sosyo-kültürel etkilerine ilişkin olarak hazırlanmış olan anket uygulanmıştır. Anket Andereck vd. (2005), Müller (1999), Wang (2006), Cottyn (2011) ve Salamin’e göre (2011) göre oluşturulmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ile ölçülmüş ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,756 olarak bulunmuştur. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde demografik değişkenler yer almaktadır, ikinci bölümünde ise ikinci konutların, sosyo-kültürel yapıda meydana getirdikleri etkilerin belirlenmesine yönelik ifadeler bulunmaktadır. Ankette beşli Likert ölçeği kullanılmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan anketler Temmuz 2015 ve Ağustos 2015 tarihlerinde kolayda örneklem yöntemi ile seçilen 372 yerel sakine uygulanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Yalova iline bağlı olan Çınarcık ilçesi; Türkiye’nin en önemli metropollerine hafta sonu zonu mesafesinde yer almaktadır. Çınarcık İstanbul’a 172, Adapazarı’na 130, Bursa’ya 82 ve İzmit’e 88 kilometre mesafede bulunmaktadır. Araştırma evrenini Çınarcık ilçe merkezinin kıyı kesiminde, ikinci konutların yer aldığı mahalleler ve burada yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Örnekleme oluşturan mahalleler ise Çınarcık ilçe merkezindeki Karpuzdere, Harmanlar, Taşlıman ve Çamlık olmak üzere toplam dört mahalledir. Çınarcık’ta belirlenmiş olan mahallelerde toplam nüfus 11.937’dir (TÜİK 2014). Alandaki yerel halk için evren tespit edildikten sonra, örneklem hesaplanmıştır. Araştırma evreni 11.937’dir ve %95 güven düzeyinde n= 372 kişilik bir örneklemdir. Tabaklı örnekleme tekniğine göre, araştırma alanında yer alan yerel halk evrende var oldukları aynı oranda mahallelere göre temsil edilmiştir. Buna göre toplam nüfusunun %41’ini temsil eden Harmanlar Mahallesi 153, %33’ünü temsil eden Taşlıman Mahallesi 123, %13’ünü

temsil eden Çamlık Mahallesi'ne ve Karpuzdere Mahallesi'ne 48'er adet anket uygulanmıştır. Çınarcık'ta ikinci konutların yoğun olması ve Çınarcık'ın başlıca büyük şehirlerin hinterlandında olması çalışma alanının belirlenmesinde ana motivasyon kaynakları olmuştur.

Analizler

Uygulanan anketlerden elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Yerel halkın genel özelliklerini belirlemek amacıyla sıklık ve oran değerleri kullanılmıştır. Yerel halkın; ikinci konutların sosyo-kültürel etkileri konusundaki algı ortalamaları, her bir ifadeye verilen 1-5 puan aralığındaki yanıtlara göre hesaplanmıştır. Sosyo-kültürel etkileri ölçeklerinin yapı geçerlilikleri keşfedici faktör analizi (KFA) ile gerçekleştirilmiştir. Uygulanan faktör analizi sonucunda oluşan boyutlara atfedilen ortalama önem puanları ile demografik özellik grupları arasında anlamlı farklar olup olmadığını belirlemek amacıyla ikili değişkenler için t testi, ikiden fazla değişkene sahip olan gruplar için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır. Uygulanan Levene test istatistiğine göre grupların varyansları homojen olduğundan fark analizlerinde parametrik testler olan t-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Fark analizleri sonucun-

da anlamlı farklılık belirlenen gruplarda, farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için ise Tukey testi uygulanmıştır.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmanın bulgularında ilk olarak katılımcıların kişisel özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları yer almaktadır. Daha sonra güvenilirlik ve geçerlilik analizine yer verilmiştir. Son olarak katılımcıların ikinci konutların sosyo-kültürel etkileri konusundaki ölçek maddelerine atfettikleri önem derecesine göre oluşan ortalama değerler ve fark analizleri sonuçlarına yer verilmiştir.

Yanıtlayıcıların Profilleri

Ankete katılan yanıtlayıcıların %58,9'u erkeklerden, %41,1'i kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların %64,5'i evlidir ve %45,4'ünün doğum yeri Çınarcık'tır. Katılımcıların %50'si turizmle ilgili işlerde çalıştığını belirtmiştir. Katılımcılar çoğunlukla 45-64 (%38,2) ve 25-44 (%37,4) yaş aralığındadır. Ailelerin aylık toplam geliri çoğunlukla 1000-2500 TL (%53) aralığındadır. %31,7 ile lise mezunları en büyük paya sahiptir. Katılımcıların Çınarcık'ta ikamet süresi ise en fazla %25 ile 21-30 yıl arasındadır (Tablo 1).

Tablo 1. Yerel Halkın Demografik Bilgileri

Değişkenler	N	(%)
Cinsiyet		
Erkek	219	58,9
Kadın	153	41,1
Medeni durum		
Bekâr	132	35,4
Evli	240	64,5
Doğum yeri		
Çınarcık	169	45,4
Diğer	203	54,6
İş kategorisi		
Turizm	186	50,0
Diğer	186	50,0
Yaş		
18-24	53	14,2
25-44	139	37,4
45-64	142	38,2
≥65	38	10,2

Tablo 1. Yerel Halkın Demografik Bilgileri (Devam)

Değişkenler	N	(%)
Ailenin aylık geliri (TL)		
1000-2500	197	53,0
2501-5000	148	39,8
≥5001	27	7,3
Eğitim		
İlkokul (< 8 yıl)	69	18,5
İlköğretim (≥ 8 yıl)	58	15,6
Lise	118	31,7
Ön lisans	41	11,0
Lisans ve lisansüstü	86	23,1
İkamet süresi (yıl)		
1-10	84	22,6
11-20	57	15,3
21-30	93	25,0
31-40	49	13,2
≥41	89	23,9

Faktör Analizi

Araştırmaya katılan yöre halkının turizmin sosyo-kültürel etkilerine yönelik tutumlarını belirleyebilmek için ölçekte yer alan 25 önermeye faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizinde öz değeri (eigen value) 1,00'ın üzerinde olan ve faktör yükü 0,30'dan büyük olan ifadeler değerlendirilmeye alınmıştır. Böylece madde eleme sürecince ölçekteki madde sayısı 25'ten 20 maddeye indirilmiştir. Sosyo-kültürel etki ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda üç faktör ortaya çıkmıştır. Bu faktörlere içerdikleri ifadeler dikkate alınarak isim verilmiştir. İlk faktör "olumlu sosyo-kültürel etkiler", ikinci faktör "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" ve üçüncü faktör "günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler" olarak adlandırılmıştır.

Faktör analizi sonucuna göre oluşan üç faktör toplam varyansın yüzde 44,231'ini açıklamakta-

dır. Her bir faktörün Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları ise tüm faktörlerde 0,60'ın üzerindedir. Ayrıca Keiser Meyer Olkin (KMO) değeri 0,730'dur ve Bartlett's Test of Sphericity anlamlı ($p=0,000$) çıkmıştır. Buna göre veriler faktör analizi için uygundur (Tablo 2).

Yerel Halkın İkinci Konutların Sosyo-Kültürel Etkileri Konusundaki Görüşleri

Katılımcıların ikinci konutların sosyo-kültürel etkileri konusundaki ölçek maddelerine atfettilikleri önem derecesine göre oluşan "ortalama" değerler Tablo 3'te verilmiştir. Yerel halkın ikinci konutların "olumlu sosyo-kültürel etkileri" faktörüne atfettikleri önem derecelerine göre ortalama değer ($\bar{X}=3,45$)'tir. "Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" faktörü en yüksek ortalamaya sahip olan faktördür ($\bar{X}=3,86$). İkinci konutların "Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkileri"

Tablo 2. Sosyo-Kültürel Etki Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	F1	F2	F3
<i>F1.Olumlu sosyo-kültürel etkiler</i>			
Kadınların işgücüne katılımı artmaktadır.	,689		
Toplumda yeni meslekler ortaya çıkmaktadır.	,684		
Eğlence ve turizm tesisleri artmaktadır.	,603		
Yerel halk ve yazlıkçılar arasında dostluklar kurulmaktadır.	,591		
Yerel halkın hayat standartları yükselmektedir.	,589		
Kültürel değiş tokuş için fırsatlar artmaktadır.	,569		
Çınarcık'a işçi göçleri artmaktadır.	,542		
Kadınların toplum içindeki rolleri özgürleşmektedir.	,455		
Yerel kültürel hayat yeniden canlanmaktadır.	,406		
<i>F2.Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler</i>			
Gençler aile yapısından uzaklaşmaktadır.		,825	
Geleneksel yaşam biçimi bozulmuştur.		,755	
Aile yapısında olumsuz değişiklikler artmıştır.		,749	
Alkol kullanımı artmıştır.		,682	
Suç oranı artmaktadır.		,664	
<i>F3.Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler</i>			
Yerel halk yazlık sahiplerinin kullandığı tesislerden yararlanamamaktadır.			,792
Plaj vb. turistlerin kullandığı alanlara yerel halkın girişi kısıtlanmaktadır.			,787
Dini inanç ve davranışlar değişmekte ya da yerine getirilememektedir.			,645
Ulaşım vb. hizmetler turizm sezonu dışındaki dönemlerde aksamaktadır.			,568
Yerel halkın şivesi değişmektedir.			,551
Yerel halk fiyatlardaki yükseliş nedeniyle bölgeden dışarıya göç etmektedir.			,516
Cronbach alpha	,743	,806	,645
Özdeğerler	3,708	2,830	2,308
Açıklanan varyans (%)	15,202	14,736	14,293
Toplam açıklanan varyans (%)	44,231		

Keiser Meyer Olkin (KMO) değeri:0.730; Bartlett's Test of Sphericity sonucu: 2217.841 ($p<0,001$).

faktörü en düşük algı puanına sahiptir ($\bar{X}=2,48$) (Tablo 3).

Farklılık Analizleri

Veri analizi sonuçlarında destekleyici bir çerçeve sağlamak için, araştırmaya katılan yanıtlayıcıların karakteristiklerinin araştırılması önemlidir. Bu nedenle bu kısımda faktör analizi sonucunda elde edilen faktörler ile yerel halkın demografik karakteristikleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı değerlendirilmiştir.

T testi sonuçlarına göre kadın ve erkek ziyaretçiler için faktörlere atfedilen önem dereceleri bakımından anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$). Medeni durum ve faktörler arasında karşılaştırma yapıldığında ise “günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler” faktörüne evliler ($\bar{X}=2,64$), bekârlara göre ($\bar{X}=2,39$) daha fazla önem atfetmiştir ve aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t_{(370)}=2,344$; $p<0,05$), (Tablo 4). Katılımcıların doğum yeri ile faktörlere atfedilen önem dereceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre yerel halkın doğum yerinin Çınarcık olması ya da olmaması turizmin sosyo-

kültürel etki algılamaları konusunda farklılaşmaya yol açmamaktadır.

Çeşitli çalışmalarda aile üyeleri turizmde çalışan ve çalışmayan yerel sakinler arasında algısal farklılıklar olabileceği belirtilmiştir. Kuvan ve Akan (2005) Belek örneğinde “ekonomik problemler, ekonomik faydalar ve pozitif sosyo-kültürel” etki faktörlerinde aile üyeleri turizmle ilgili işlerde çalışan ve çalışmayan gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit etmiştir. Uygulanan t testi sonuçlarına göre, araştırma kapsamında iş kategorisi ile “olumlu sosyo-kültürel etkiler” ve “aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler” faktörleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Olumlu sosyo-kültürel etkiler faktörüne turizmle ilgili işlerde çalışan gruplar ($\bar{X}=3,55$), turizmle ilgili işlerde çalışmayan gruplara göre ($\bar{X}=3,34$) daha fazla önem atfetmişlerdir ($t_{(356,153)}=-2,860$ $p<0,01$). “Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler” faktörü ise turizmle ilgili işlerde çalışan gruplarda ($\bar{X}=3,98$), turizmle ilgili işlerde çalışmayan gruplara göre ($\bar{X}=3,74$) daha olumsuz bulunmuştur ($t_{(356,516)}=-2,550$ $p<0,05$) (Tablo 4).

Tablo 3. Sosyo-Kültürel Etkilere İlişkin Yerel Halkın Görüşlerinin Ortalamaları

Faktör ve ifadeler	Ortalama ($\bar{X}$)	Standart sapma (S.S.)
F1.Olumlu sosyo-kültürel etkiler	3,45	0,68951
Kadınların işgücüne katılımı artmaktadır.	3,47	1,178
Toplumda yeni meslekler ortaya çıkmaktadır.	3,42	1,124
Eğlence ve turizm tesisleri artmaktadır	3,70	1,200
Yerel halk ve yazlıkçılar arasında dostluklar kurulmaktadır.	3,91	1,199
Yerel halkın hayat standartları yükselmektedir.	3,23	1,260
Kültürel değiş tokuş için fırsatlar artmaktadır.	3,31	1,186
Çınarcık'a işçi göçleri artmaktadır.	3,99	1,190
Kadınların toplum içindeki rolleri özgürleşmektedir.	3,33	1,170
Yerel kültürel hayat yeniden canlanmaktadır.	2,67	1,334
F2. Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler	3,86	0,90939
Gençler aile yapısından uzaklaşmaktadır.	3,85	1,243
Geleneksel yaşam biçimi bozulmuştur.	3,62	1,334
Aile yapısında olumsuz değişiklikler artmıştır.	3,51	1,249
Alkol kullanımı artmıştır.	4,22	1,067
Suç oranı artmaktadır.	4,10	1,150
F3.Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler	2,48	0,90516
Yerel halk yazlık sahiplerinin kullandığı tesislerden yararlanamamaktadır.	2,26	1,336
Plaj vb. turistlerin kullandığı alanlara yerel halkın girişi kısıtlanmaktadır	2,34	1,431
Dini inanç ve davranışlar değişmekte ya da yerine getirilememektedir.	2,43	1,337
Ulaşım vb. hizmetler turizm sezonu dışındaki dönemlerde aksamaktadır.	3,03	1,497
Yerel halkın şivesi değişmektedir.	2,27	1,311
Yerel halk fiyatlardaki yükseliş nedeniyle bölgeden dışarıya göç etmektedir.	2,55	1,374

1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kararsızım 4: Katılıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 4. Sosyo-Kültürel Faktörlerin Sosyo-Demografik Özelliklere Göre T Testi Sonuçları

Cinsiyet	Kadın ($\bar{X}$)	Erkek ($\bar{X}$)	Sd	t değeri	p değeri
Faktörler					
F1.Olumlu sosyo-kültürel etkiler	3,50	3,40	370	1,410	0,0159
F2.Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler	3,88	2,59	370	0,603	0,0547
F3.Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler	2,59	2,41	370	1,768	0,078
Medeni durum					
	Evli ($\bar{X}$)	Bekar ($\bar{X}$)		t değeri	p değeri
Faktörler					
F1.Olumlu sosyo-kültürel etkiler	3,52	3,41	370	1,455	0,146
F2.Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler	3,80	3,89	370	0,875	0,382
F3.Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler	2,64	2,39	370	2,344	0,020*
Doğum Yeri					
	Çınarcık ($\bar{X}$)	Diğer ($\bar{X}$)	Sd	t değeri	p değeri
F1.Olumlu sosyo-kültürel etkiler	3,42	3,46	370	0,541	0,589
F2.Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler	3,96	3,78	363,453	1,942	0,053
F3.Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler	2,38	2,56	370	-1,791	0,074
İş kategorisi					
	Turizmle ilgili işler ($\bar{X}$)	Turizm dışı işler ($\bar{X}$)	Sd	t değeri	p değeri
F1.Olumlu sosyo-kültürel etkiler	3,55	3,34	356,153	-2,860	0,004**
F2.Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler	3,98	3,74	364,516	-2,550	0,011*
F3.Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler	2,40	2,56	370	1,544	0,123

**P≤0,01 *P≤0,05

Araştırma kapsamında uygulanan ANOVA testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. King ve arkadaşları (1993) yaş grubu daha yüksek olan ev sahibi halkın turizme yönelik daha pozitif olduklarını belirtmişlerdir. Nitekim elde edilen bulgulara göre; yaş grupları değişkeni ile "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F_{(7,791)}=3,368$; $p<0,01$). Tukey testi sonuçlarına göre 25-44 yaş grubundakiler "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" faktörüne 18-24 yaş grubu ile 65 ve üzeri yaş grubuna göre daha fazla önem atfetmiştir. Bu durumda orta yaş grubundakiler, ikinci konut turizminin aile ve toplum üzerindeki etkileri konusunda daha fazla endişelidirler.

Ailenin aylık toplam geliri değişkeni ile "olumlu sosyo-kültürel etkiler" ve "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri" faktörleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tukey testinden elde edilen sonuçlara göre 5000 TL ve üzeri gelire sahip olanlar hem 1000-2500 TL hem de 2501-5000 TL arasında gelire sahip olanlara nazaran "olumlu sosyo-kültürel etkiler" faktörüne daha az önem atfetmişlerdir. Buna göre daha yüksek gelir düzeyine sahip olan grupların, turizmin olumlu sosyo-kültürel etkilerine daha az inan-

dıkları söylenebilir. "Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" faktörüne ise 2501-5000 TL arasında gelire sahip olan grupların ($\bar{X} = 4,05$), 1000-2500 TL arasında gelire sahip olan gruplara göre ($\bar{X} = 3,73$) daha fazla önem atfettikleri görülmüştür.

Eğitim düzeyi yüksek olanlar turizmin toplumsal etkileri konusunda daha yüksek bir farkındalığa sahiptirler. Bu nedenle turizmin olumsuz sosyo-kültürel etkileri konusunda daha yüksek bir algılamaya sahiptirler (Brunt ve Courtney 1999: 496). Eğitim düzeyine ilişkin ANOVA testi sonuçlarına göre, "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" faktörü ve "günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler" faktörüne göre anlamlı farklılık göstermektedir. Tukey testi sonuçlarına göre, ön lisans ($\bar{X} = 4,12$) ve lisans ($\bar{X}=4,03$) düzeyinde eğitime sahip olanlar, ikinci konutların "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri" faktörüne ilkökul düzeyinde eğitime sahip olanlara göre ($\bar{X}= 4,58$) anlamlı bir şekilde daha fazla önem atfetmişlerdir. İkinci konutların "günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkileri" faktörüne ise ön lisans mezunlarının ($\bar{X}=2,89$) ilkökul mezunlarına göre ($\bar{X}=2,41$) daha fazla önem atfettikleri görülmüştür. Buna göre ikinci konutların, günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkileri, dü-

şük eğitim seviyesine sahip olan gruplarda daha az hissedilmektedir.

Destinasyonda ikamet süresi fazla olanların, turizmin aile ve toplum üzerindeki etkileri konusunda olumsuz algılamaları daha yüksektir (McGehee ve Andereck 2004: 136). Nitekim ANOVA testi sonuçlarına göre Çınarcık'ta ikamet süresi ile "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F(4,367)=3,677$; $p<0,01$). Tukey testi sonuçlarına göre, Çınarcık'ta 41 yıldan fazla süredir ikamet edenler ($\bar{X}=4,01$), 1-10 yıldır ikamet edenlere ($\bar{X}=3,96$) göre "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler" faktörüne daha fazla önem atfetmişlerdir (Tablo 5).

SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRME

Çalışmanın başlıca amacı, Çınarcık'taki yerel halkın turizmin sosyo-kültürel etkilerine yönelik algılarını araştırmak ve demografik değişkenlere göre gösterdiği farkları değerlendirmektedir.

Faktör analizinden elde edilen sonuçlara göre Çınarcık'ta ikinci konutların sosyo-kültürel etkilerine ilişkin üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. İlk faktör ikinci konutların "olumlu sosyo-kültürel etkileri", ikinci faktör "aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri" ve üçüncü faktör "günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler" faktörüdür. İkinci konutların olumlu sosyo-kültürel etkileri faktörüne ilişkin algı ortalaması 3,45'tir. Yerel halk "olumlu sosyo-kültürel etkiler" faktöründe en fazla; Çınarcık'a olan göçlerin artması ifadesine katılım göstermişlerdir. İkinci konutların "aile yaşamı üzerinde yol açtığı olumsuz etkiler" faktöründe ise en olumsuz olarak gençler üzerindeki etkileri belirtmişlerdir. Daha sonra geleneksel yaşam biçimi ve aile yaşamında meydana gelen değişimleri belirtmişlerdir. İkinci konutların "günlük yaşam üzerindeki etkileri" faktörüne ise katılım ortalaması düşük çıkmıştır ($X=2,48$). Yerel halk ikinci konutların yarattığı gelirden dolayı günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkileri tolere etmektedir.

Tablo 5. Sosyo-Kültürel Faktörlerin Sosyo-Demografik Özelliklere Göre One-Way ANOVA Sonuçları

Sosyo-demografik değişkenler	F1.Olumlu sosyo-kültürel etkiler	F2. Aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkiler	F3. Günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkiler
Yaş	F= ,407 p= ,748	F=7,791 p=,000**	F=1,151 p= ,328
18-24	3,53	3,61	2,58
25-44	3,45	4,05	2,54
45-64	3,43	3,90	2,41
≥65	3,37	3,36	2,31
Ailenin aylık geliri	F=3,828 p=,023*	F=5,436 p=,005**	F=1,701 p=,184
1000-2500 TL	3,46	3,73	2,40
2501-5000 TL	3,49	4,05	2,56
≥5001+ TL	3,10	3,78	2,59
Eğitim	F=,777 p=,541	F=4,009 p= ,003**	F=4,406 p=,002**
İlkokul (< 8 yıl)	3,33	3,58	2,41
İlköğretim (≥ 8yıl)	3,53	3,99	2,49
Lise	3,49	3,75	2,27
Ön lisans	3,45	4,12	2,89
Lisans ve üzeri	3,42	4,03	2,61
İkamet süresi	F=1,043 p=,385	F= 3,677 p=,006**	F= 2,208 p=,068
1-10 yıl	3,35	3,96	2,64
11-20 yıl	3,55	3,96	2,53
21-30 yıl	3,41	3,56	2,50
31-40	3,52	3,87	2,49
≥41	3,47	4,01	2,25

**P≤0,01 *P≤0,05

T-testi sonuçlarına göre evli olanlar, turizmin günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkilerini bekârlara göre daha fazla önemsemektedir. ANOVA sonuçlarına göre ise eğitim düzeyi yüksek olanlar, turizmin günlük yaşam üzerinde olumsuz etkilere yol açtığı konusuna daha fazla katılmışlardır. Turizmle ilgili işlerde çalışanlar, turizmin sosyo-kültürel etkilerini daha olumlu algılamışlardır. Ancak diğer yandan yüksek gelir grubuna sahip olan gruplar ise turizmin sosyo-kültürel etkilerini daha olumsuz görmüşlerdir. Turizmin “aile ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri” ise turizmle ilgili işlerde çalışanlar tarafından daha fazla hissedilmektedir.

Çınarcık'ta 1960'lı yıllardan itibaren ikinci konutlar gelişmeye başlamıştır. Çınarcık başta İstanbul olmak üzere, İzmit, Adapazarı, Bursa gibi Türkiye'nin önemli büyük şehirlerinin hinterlandında yer almaktadır. Başta balıkçılık ve odunculukla geçimini sağlayan yerel halk, ikinci konutların gelişmesine bağlı olarak turizmle ilgili hizmet sektörlerinde çalışmaya başlamıştır. İkinci konutlar ilçede kentleşme hızını arttırırken primer sektörlerin hızla yok olmasına neden olmuştur. Bu değişim halkın sosyal ve kültürel öğelerinin de değişmesine yol açmıştır.

1990'lı yıllardan başlarından itibaren Türkiye'de, Ege ve Akdeniz'de yeni tatil destinasyonlarının gelişmesi, otel sektörünün gelişmesi, tatil anlayışının değişmesi, tatil olanaklarının ucuzlaması ve Ege ve Akdeniz gibi uzak destinasyonlara hava ve diğer ulaşım olanaklarının artması ile birlikte ikinci konutlara olan talep düşmeye başlamıştır. Bu nedenle Çınarcık da destinasyon olarak bu dönemde düşüş evresine girmiştir. Zaman içinde turizme bağlı olarak primer sektörlerden kopan yerel halk, geleneksel yaşam biçimini unutturmuştur. İlçede hala ikinci konutlara bağlı olarak turizm faaliyetleri sürmektedir. Ancak 1999 Marmara Depremi'nden sonra konut fiyatları iyice düşmüş ve varlıklı yazlıkçılar konutlarını düşük fiyatlarla satarak güneyde daha moda destinasyonlara yönelmişlerdir. Böylece ilçedeki ikinci konutlar İstanbul, Bursa, Adapazarı, İzmit gibi büyük şehirlerde düşük ücretle çalışan aileler tarafından satın alınmıştır. Yerel halk yeni ikinci konut sahiplerinin getirilerinden

ekonomik olarak tatminsizdir. Bu da onların sosyo-kültürel etkiler konusundaki algılamalarının negatif yönde ilerlemesine yol açmaktadır. Çevresinde Türkiye'nin önemli turist gönderen illeri bulunan Çınarcık'ta farklı turizm olanaklarına olan yatırımlar arttırılırsa, buraya olan talebin yüksek olması muhtemeldir. Bu durum eğitim, refah, kültürel aktiviteler vb. gibi sosyo-kültürel anlamda gelişmelere de yol açabilir. Bu nedenle sosyo-kültürel iyileşme için öncelikle alandaki turizm gelirlerinin arttırılmasına yönelik tedbirlerin alınması gereklidir.

KAYNAKÇA

- Alhasanat, S.A. ve Hyasat, A.S. (2011). Sociocultural Impacts of Tourism on the Local Community in Petra, Jordan, *Jordan Journal of Social Sciences*, 4 (1): 114-158.
- Andereck, K.L., Valentine, K.M.; Knopf, R.C. ve Vogt, C.A. (2005). Residents Perceptions of Community Tourism Impacts, *Annals of Tourism Research*, 32 (4): 1056-1076.
- Ap, J. (1992). Residents Perceptions on Tourism Impacts, *Annals of Tourism Research*, 19 (4): 665-690.
- Aronsson, L. (2004). Place Attachment of Vacation Resident: Between Tourists and Permanent Residents. İçinde C.M. Hall and D. K. Müller, (Editors) *Tourism, Mobility and Second Homes Between Elite Landscape and Common Ground* (p. 75-86). Clevedon: Channel View Publications.
- Bakırcı, S. (2007). Yabancıların İkinci Konut Talebinin Fiziksel Çevreye Etkisi: Dalyan Örneği. (*Basilmanış Yüksek Lisans Tezi*). Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Baltacı, F. (2011). İkinci Konut Turizmi Kapsamında Alanya'da Konut Edinen Yabancıların Kentin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Yapısına Etkileri (*Basilmanış Yüksek Lisans Tezi*). Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Brunt, P. ve Courtney, P. (1999). Host Perceptions of Sociocultural Impacts, *Annals of Tourism Research*, 26 (3): 493-515.
- Chuang, S.T. (2013). Resident Attitudes Toward Rural Tourism in Taiwan: A Comparative Viewpoint, *International Journal of Tourism Research*, 15: 152-170.
- Clout, H.D. (1969). Second Homes in France, *Journal of the Town Planning Institute*, 55: 440-443.
- Cottyn, I. (2011). The Spatial and Socio Cultural Impacts of Second Home Development A Case Study on Franschhoek South Africa (*Unpublished Master Thesis*). Netherlands: Utrecht University International Development Studies.
- Dal, N. ve Baysan, S. (2007). Kuşadası'nda Kıyı Kullanımı ve Turizmin Mekânsal Etkileri Konusunda Yerel Halkın Tutumları, *Ege Coğrafya Dergisi*, 16: 69-85.
- Dykes, S. ve Walmsley, A. (2015). The Reluctant Tourist? An Exploration of Second Home Owners' Perceptions of Their Inpactson North Cornwall, UK, *European Journal of Tourism, Hospitality and Recreation*, 6 (2): 95-116.

- Emekli, G. (2014). İkinci Konut Kavramı Açısından Turizm Coğrafyasının Önemi ve Türkiye’de İkinci Konutların Gelişimi, *Ege Coğrafya Dergisi*, 23 (1): 25-42.
- Farstad, M. ve Rye, J.F. (2013). Second Home Owners, Locals and Their Perspectives on Rural Development, *Journal of Rural Studies*, 30: 41-51.
- Gökdeniz, A. (2014). *Ev Turizmi Ayvalık ve Danimarka Navasol Örnekleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hall, M. ve Page, S.J. (2006). *The Geography of Tourism and Recreation Environment, Place and Space*. Londra ve New York: Routledge.
- Hashimoto, A. (2002). Tourism and Sociocultural Development Issues. İçinde; R. Sharpley and D. J. Telfer (Editors) *Tourism and Development* (p. 202-230). Great Britain: Channel View Publications.
- Kılıçaslan, Ç. (2006). İkinci Konutların Deniz Kıyılarına Etkisi, *Süleyman Demirel Üniv. Orman Fakültesi Dergisi*, A (1): 147-156.
- Kısa, P. (1998). İkinci Konut Mimarlığında Cephe, Kütle ve Dış Mekân Oluşumu (Bodrum-Antalya Arası Kıyı Yerleşmeleri) (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Edirne: Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- King, B., Pizam, A. ve Milman, A. (1993). Social Impacts of Tourism: Host Perceptions, *Annals of Tourism Research*, 20 (4): 650-665.
- Kozak, M. ve Duman, T. (2011). İkinci Konutların Turizm Sektörüne Kazandırılması: Muğla İli Datça İlçesi Örneği, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 12 (2): 226-242.
- Kuvan, Y. ve Akan, P. (2005). Residents Attitudes Toward General and Forest-related Impacts of Tourism: The Case of Belek, Antalya, *Tourism Management*, 26 (5): 691-706.
- Manisa, K. (2007). İkinci Konutların Turizm Sektöründe Yeniden Kullanılabilmesine İlişkin Bir Model Önerisi (*Basılmamış Doktora Tezi*). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Marjavaara, R. (2007). The Displacement Myth: Second Home Tourism in the Stockholm Archipelago, *Tourism Geographies: An International Journal of Tourism Space, Place and Environment*, 9 (3): 296-317.
- Mathieson, A. ve Wall, G. (1982). *Tourism: Economic, Physical and Social Impacts*. Londra: Longman.
- McGehee, N.G. ve Andereck, K.L. (2004). Factors Predicting Rural Residents’ Support of Tourism, *Journal of Travel Study*, 43: 131-140.
- Müller, D.K. (1999) German Second Home Owners in The Swedish Countryside: On The Internationalization of the Leisure Space (*Basılmamış Doktora Tezi*). Sweden: Umeå University Department of Social and Economic Geography.
- Müller, D.K. (2004). Mobility, Tourism and Second Homes. İçinde; M. Hall and D. K. Müller (Editors) *Tourism, Mobility and Second Homes Between Elite Landscape and Common Ground* (p. 387-398). Clevedon: Channel View Publications.
- Müller, D.K. (2011). Second Homes in Rural Areas: Reflections on a Troubled History, *Norsk Geografisk Tidsskrift-Norwegian Journal of Geography*, 65 (3): 137-143.
- NVI (2014). <http://www.nvi.gov.tr/NVI.html>, Erişim tarihi: 29 Ekim 2015.
- Özgüç, N. (1977). Tatil Evleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehircilik Enstitüsü Dergisi, 14: 69-92.
- Özsoy, T. (2015). Türkiye’de İkinci Konutların Turizmin Pazarlamasında Kullanımı, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (10): 01-18.
- Pitkänen, K. ve Vepsäläinen, M. (2008). Foreseeing the Future of Second Home Tourism: The Case of Finnish Media and Policy Discourse, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 8 (19): 1-24.
- Rye, J.F. (2011). Conflicts and Contestations, Rural Populations Perspectives on the Second Homes Phenomenon, *Journal of Rural Studies*, 27: 263-274.
- Sabancı, S. (1995). Ekolojik Açından Turizm Yerleşimlerinin Kıyı Kullanımına Etkisi (İkinci Konut Olgusu-Silivri Örneği) (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Salamin, F. (2011). Integration of Second Homeowners: An Alternative Solution to the Second Home Problems in Brione Sopra Minusio (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İtalya: Università della Svizzera Italiana.
- Salazar, N.B. ve Zhang, Y. (2013). Seasonal Lifestyle Tourism: The Case of Chinese Elites, *Annals of Tourism Research*, 43: 81-99.
- Sharpley, R. (2006). *Travel and Tourism*. Londra: Sage Publications.
- Somuncu, M., Akpınar, N., Kurum, E., Çubuk Kaya, N. ve Özelçi Eceral, T. (2010). Gümüşhane İli Yaylalarındaki Arazi Kullanımı ve İşlev Değişiminin Değerlendirilmesi: Kazıkbeli ve Alistire Yaylaları Örneği, *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 2 (2): 107-127.
- Turizm Bakanlığı (1990). *İkinci Konut Envanteri, 1989 (Rapor No: 1990/3)*. Ankara: Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü.
- TÜİK (2014). <https://biruni.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>, Erişim tarihi: 17 Aralık 2015.
- Ursić, S., Mišetić, R. ve Mišetić, A. (2016). How to Preserve Landscape Quality-Second Home Paradox, International Conference Green Urbanism, *Procedia Environmental Sciences* (101-111). Elsevier.
- Wang, X. (2006). The Second Home Phenomenon in Haikou China (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Canada: University of Waterloo, Planning Department.

Ayşe OKUYUCU

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden (Coğrafya Bölümü'nden) mezun oldu (2008). Yüksek lisans derecesini Ankara Üniversitesi'nden Coğrafya Anabilim dalından (2011), doktora derecesini de Ankara Üniversitesi'nden Coğrafya Anabilim dalından aldı (2016). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde çalışmaya başladı (2010). Halen Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde görev yapmaktadır. Temel çalışma alanları Kültür ve Miras Turizmi, İkinci Konut Turizmi ve Turizm Coğrafyasıdır.

Mehmet SOMUNCU

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden (Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Anabilim Dalından) mezun oldu (1984). Yüksek lisans derecesini Ankara Üniversitesi'nden Coğrafya Anabilim dalından (1987), ve doktora derecesini de Ankara Üniversitesi'nden Coğrafya Anabilim dalından aldı (1993). Yüksek lisans döneminde 1985-1987 yılları arasında TÜBİTAK Yapı Araştırma Enstitüsü'nde araştırmacı olarak görev yaptı. Ankara Üniversitesi'nde çalışmaya başladı (1989). Doçentlik unvanını Beşeri ve İktisadi Coğrafya alanında aldı (2006). Profesörlüğe Ankara Üniversitesi'nde yükseltildi (2011). Halen Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde görev yapmaktadır. Temel çalışma alanları Turizm ve Rekreasyon, Kırsal Coğrafya, Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınmadır.